

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GAZETA CZĘSTOCHOWSKA

REDAKCJA

Pod kierunkiem
RZEBIŃSKIEGO

ADMINISTRACJA
Częstochowa II-ga Aleja Nr. 43

Расписка № 1356

Узаконенное число экземпляров № 14 поврем. издания

Jan. Cioch

№ 4.

№ 4.

№ 4.

№ 4.

№ 4.

№ 4.

№ 4.

№ 4.

Stronicy 4-ej.

Cena 3 kop.

nie z wyjątkiem dni świątecznych, od godz. 7-8 wieczorem.

W. KRZEMIŃSKIEGO
(Najstarszy w Królestwie)

Zupełna zmiana programu!

Wschodzących Algieru (zdjęcia z natury) Mały
gapę (komiczny) Giulio i Loreu i no śpiewacy floren-
jwybitniejszych artystów: paryskich) Stęchła jajka (komiczny)
podni (komiczna przygoda w 8 obrazach

nie do soboty

czysta transformacja w 12 obrazach z apoteozą.

Teatr "ODEON"

Zmiana programu w każdą środę i sobotę. W Kalloskopach wystawiono: nową serję widoków z podróży.

Ceny miejsc zwykłe. Szczegóły w afiszach i programach.

UWAGA!

Reforma wyborcza w Prusiech.

Dla dogodności Sz. Prenumeratorów, przy administracji „Gazety Częstochowskiej” (Aleja II № 43) otworzyliśmy

„Kantor Pism”
który przyjmuje prenumeratę i ogłoszenia do wszystkich pism krajowych i zagranicznych po cenach redakcyjnych

Kosztyorysy, wzory ogłoszeń i egzemplarze okazowe pism na żądanie wysyła się bezpłatnie.

LEKARZ-DENTYSTA

Artur Broniatowski

przyjmuje codziennie od 9-1 i od 3-7 p. p.

I Aleja № 8 pierwsze piętro dom p. Rygockiej.

LEKARZ-DENTYSTA

GREJNIEC

w CZĘSTOCHOWIE,

I Aleja Nr. 10, dom p. Rajcherowej,
Przyjmuje codziennie od 9-1 rano i od 3-7 wiecz.

Poleca Nr. 1 swego wydawnictwa, poświęconego krzewieniu zasad zębolenictwa wśród mas najazerszych p. t. „Ogólne zasady pielęgnowania zębów i jamy ustnej”. Cena 5 i 10 k. Ządać w księgarniach! 20

Popierajmy sprawę o-
światy ludowej!

Izbę panów szacie jest dla centrum bezwarunkowo nie do przyjęcia.

Sprawa reformy wyborczej jest dla Polaków w Prusiech rzeczą ważną. Od jej rozstrzygnięcia zależy wzmocnienie stanowiska politycznego Polaków i zwiolów dla Polaków mniej nieprzyjanych. Ale trzeba dodać, że wogóle wszystkie projekty reformy, które mogą mieć szanse, iż zostaną przyjęte, nie wiele przyniosłyby korzyści.

S.

Austria i Anglja.

-x-

Zbrojenia Austrii na morzu niepokoją w wysokim stopniu opinię w Anglii, czego dowodem dwukrotne interpelacje posłów angielskich w parlamencie w sprawie budowy austriackich statków wojennych typu „dreadnought”. Postawo- wienie angielscy zdają się przypuszczać, że Austria buduje statki w porozumieniu z Niemcami, gdyż tylko Niemcom mogłoby na tem zależeć, aby Austria jako sprzymierzeniec mogła im w danym razie pospieszyć z pomocą.

Kwestja ta była w formie interpelacji omawiana w Izbie gmin. Interpelującym był unionista Burgoynie, odpowiadał na interpelację pierwszy lord admirałcji, Mac Kenna. Intorpelowano go, czy mu wiadomem, że Niemcy zobowiązały się wybudować dla Austrii cztery wielkie pancerniki.

Minister odpowiedział, że o tem nie urzędowo nie wie. W ten sam sposób odpowiedział na pytanie następujące, czy wie, że już jeden austriacki statek wojenny typu „dreadnought” znajduje się na ukończeniu.

Na zapytanie jednego z posłów liberalnych, czy prawdą jest, że tryesteńska firma Stabil-li-mento Tecnico rozpoczęła budowę kilku dreadnoughtów przedtem, zanim uchwalone zostały pieniądze na ich budowę przez parlament, odpowiedział Mac Kenna również przecząco.

Odpowiedź ministra nie zadowolniła posłów i parlament wyraził życzenie, aby admirałcja poczyniła odnośne starania i dowiedziała się, czy wiadomości te są prawdziwe. Mac Kenna oświadczył w końcu: W sprawach dotyczących

obcych rządów udziałem parlamentowi tylko tych informacji, które od rządów tych otrzymuje. Natomiast nie mogą udzielić tych informacji, które otrzymujemy od naszych attaché's marynarki. W końcu minister dał do zrozumienia, że jest o wszystkim należycie poinformowany.

Ruch chrześcijański w Japonii.

-x-

Gdy brak misjonarzy i środków pieniężnych utrudnia rozwój katolicyzmu w Japonii, protestanci wyciągają tam całą swą energię i, jak stwierdza ukazujące się już po raz szósty sprawozdanie: „Methodist publishing House”, pochłubić się mogą znacznymi postępami.

Cały szereg sekt protestanckich prowadzi agitację i posiada neofitów w Japonii: anabaptyści, metodyści, presbytejanie, High-Church, rytualiści, Armja Zbawienia itd. Wymagania, stawiane nowochrześcijaństwem, nie są uciążliwe: ograniczają się one do czytania biblii, którą każdy sobie na swój sposób objaśnia. Sekty protestanckie nadto ujawniają dążność do konsolidowania się w Kościoły narodowe i niezależne. Podnosi to niezmiernie ich doniosłość w oczach narodu, którego poczucie niezależności po ostatnich wypadkach przybrało cechy obrzyźwie, nawet chorobliwe. Wielu działaczy japońskich, mężów, obdarzonych niepospolitą przenikliwością umysłu, widzi w chrześcijaństwie jeden z środków dźwigni uczynny na poziom państw pierwszorzędnych, jak Anglja i Stany Zjednoczone, których wpływ obecnie przeważają w monarchji mikada. Z całą przenikliwością uchwyciwszy słabość narodu, który gorączkowo przyzwaja sobie najnowsze zdobycze cywilizacji, działacze protestancyści stale przedstawiają swą wiarę jako ewolucyjnie udoskonalony katolicyzm; stąd nazwa protestantyzmu: „Shinkyo” (religia nowa) w przeciwstawieniu do katolicyzmu, religii przestarzałej: „Kyukyo”. (Oba Kościoły wreszta, objęte są nado wspólnem mianem „Kurisuto Kyo”, tj. religja Chrystu-

KRUSZYŃSKI I PROSZOWSKI

Częstochowa, Aleja III-oła, dom własny.

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski i Sztukatorski

Założony w roku 1897

WYKONUJE RZEZBY POMNIKI. ROBOTY BUDOWLANE I SZTUKATERJE.

Telefon № 260

RYDZEWSKI i S-ka

Biurowo Techniczne w Częstochowie, Teatral. 13

TELEFON № 1.

Instalacje: Oświetlenia elektrycznego, przenoszenia siły i prądu na odległość. Oświetlenia młynów, tartaków, fabryk, Kanalizacja, wodociągi, centralne ogrzewanie. Skład materiałów technicznych i elektrotech.

ła podniecająca na fantazję, budząc w niej aspiracje poetyckie, artystyczne lub erotyczne.

Dziwny ten wpływ wiosny na człowieka był i jest obecnie przedmiotem badań i dociekań naukowych lekarzy i badaczy, którzy do różnych dochodzili wyników. Już Darwin wskazał na to, że przebieg wszystkich chorób na wiosnę lepszy jest i krótszy, aniżeli w innych porach roku. Lombrozo, zadawszy sobie trud statystycznego zestawienia ważniejszych odkryć z dziedziny chemii, fizyki i astronomii, wykazał, iż ośląkami i idjoci na wiosnę zdradzają pewne przebliski duszy i rozumu. Pompiary dokonane na 9—15 letnich chłopcach wykazyją stale największy ich wzrost na wiosnę, przy równocześnie bardzo małym wzroście wagi ogólnej. W końcu niektóre choroby, jak np. mózgowie, najczęściej objawiają się na wiosnę.

Skąd czerpie źródło ten wiołostronny wpływ na ducha i ciało? Odpowiedź na to pytanie daje w pewnej mierze fizjologia. Oto zmienne zupełnie właściwości i składniki atmosfery wiosennej działają w ten sposób na wszystkie funkcje naszego organizmu. Wielka zawartość wilgoci i pary wodnej w powietrzu ożywia i pobudza do energiczniejszego działania komórki i pory naszego ciała. Oddech staje się głębszy i pełniejszy, wydziela obficie trujący kwas węglowy a czerpie hojniej ożywcze składniki. Akcja ta nie może zatem pozostać bez wpływu na muskuly, nerwy i zmysły. Przemiana materji, odbywająca się gwałtownie, wywołuje u człowieka

uczucie bólu i niepokoju, podobnie jak u kanarka, który zmieniając upierzenie na wiosnę, siedzi osowiały i smutny w klatce, gardząc pozywieniem.

Jest jeszcze jeden czynnik, który niepoślednio wpływa na tego rodzaju zaburzenia wiosenne. Mianowicie tkanki organizmu przechodzą wtedy pewien nieznan nam bliżej proces chemiczno-fizyczny, którego następstwem są pewne zmiany wewnętrznej ich budowy. Nadto powstają wtedy i znikają perzodycznie pewne choroby, jak febra, napady epileptyczne, migrena, neuralgia i t. p. Wszystko to więc wywołuje i wywołować musi w organizmie naszym stale powtarzające się zaburzenia i zmiany, których siła i rozciągłość zależna jest — jak już wyżej powiedzieliśmy — od indywidualnego usposobienia jednostki.

Dz. P.

ROZMAITOŚCI.

— Oryginalne zebranie wyborcze.

W słowackiej wsi Zakopce, w komitecie tenczyńskim, kandydat narodowy, bar. Leway, wygłosił chciwą swą mowę wygłoszą w języku węgierskim. Na to podniósł się jeden z włościan i prosił kandydata, by wygłosił mowę swą w języku angielskim, jeżeli zrozumiany chce być przez wyborców, którzy po węgiersku nie umieją. Bar. Leway przemawiał pół godziny po angielsku, poczem jeden z włościan podjął go równie po angielsku, że u względnął życzenia wyborców. Okazało

się, że we wsi jest 80 procent takich, którzy niedawno powrócili z Ameryki, gdzie nauczyli się języka angielskiego.

— **Anegdota o Leszczyńskim.**

Znakomity ten artysta sceny warszawskiej obchodził tymi dniami złoty jubileusz swej pracy na te scenie.

Przed laty trzydziestu kilku pojechał był Leszczyński do Moskwy i tam wystąpił gościnnie w jakimś przedstawieniu na cel dobroczynny, urządzonem przez tameczną kolonję polską. Na przedstawieniu tem był dyrektor jednego z rosyjskich teatrów. Zachwycony świetnymi warunkami, jakie posiadał Leszczyński, jego wzrostem, jego przepięknym głosem, jego ogromną inteligencją, dyrektor ten zwrócił się do niego nazajutrz z następującymi słowy:

— Żadna z naszych scen, a jest ich bardzo wiele, nie posiada aktora, którego by można porównywać z panem, a pomimo to, biorą oni wysokie honoraria i mają wielkie powodzenie, gdyby więc pan mógł grać w naszym języku, zasypałoby cię złotem i zaszczytami. Przyniosłem ze sobą kontrakt, zabezpieczający panu sześć tysięcy na przeciąg jednego roku. W tym okresie czasu przygotujesz trzy role, poczem wystąpisz publicznie.

— I pan dyrektor sądzi, że zdołam tak doskonale opanować wasz język?

— Jestem tego pewny. Przecież już teraz mówisz pan wybornie. Naturalnie, musisz zapomnieć mówić i myśleć po polsku.

Leszczyński pokiwiał głową, — Ale mogę pana zapewnić, że bę-

dziesz zarabiał po kilkadziesiąt tysięcy rubli.

— Leszczyński odrzekł: — Namyślę się.

Ale niedługo trwały refleksje... To „zapomnieć mówić i myśleć po polsku” obudziło w nim takie przerażenie, że o żadnych układach nie mogło być mowy.

A trzeba wiedzieć, że Leszczyński brał wtedy w Warszawie zaledwie 800 rb. rocznej pensji.

Satyra i humor.

Trafna odpowiedź.

Gabrielli, słynna śpiewaczka, żądała od Fryderyka Wielkiego pięć tysięcy dukatów za jeden występ w Berlinie.

— Nie płacę tyle zadnemu z moich feldmarszałków — odpowiedział król pruski.

— W takim razie Wasza królewska Mość raczy polecić śpiewać feldmarszałkom.

Dobry egzamin.

Pewien student ze wsi powraca po wielu latach z nieudanych egzaminów do domu rodzicielskiego. Po obiedzie zapytuje go się ojciec, jak wypadł ostatni egzamin.

— Znakomicie, — odpowiada synek — tak wybornie, — iż będę go musiał na ogólne żądanie powtórzyć.

— **Waluty zagraniczne.**

Marka	= 46.26.
Korona	= 39.48.
Frs.	= 37.56.

Fabryka wód mineralnych **ZDRÓJ** aptekarza St. Wągrowskiego

W Częstochowie III Aleja № 62, tel. 31 **Nagrodzona medalami**

Picie wód mineralnych ogrzewanych i zimnych na szklanki oraz kefiru w parku miejskim w altanie wprost pawilonu Akc. Tow. „Zawiercie”. Wszystkie wody ściśle podług analizy przyrządzane na wodzie dystylowanej i kwasie węglanym płynnym Wyłączna reprezentacja na Częstochowę i Zagłębie napoju orzeźwiającego „Sinalco”. „Sinalco” sprzedają alantny należące do fabryki „Zdrój” jedna w parku i w alejach. Żądać „Sinalco” w restauracjach, cukierniach, bufetach kolejowych, składach aptecznych i sklepach kolonialnych. Abonament na Kefir po 15 kop. przyjmują apteki: Niemierko i Bielobradka oraz składy apteczne: Orta i Popławskiego.

Dostawa wód, lemeniad i sinaloe na zabawy i przyjęcia.

Tow. Akc. Zakładów Ceramicznych **Dziwulski i Lange w Warszawie.**

Fabryki w Opocznie i Stawiańsku.

POLECA: posadzki terrakotowe, płytki terrakotowe, glazurowane, zwykłe i fantazyjne: licówki zwykłe i glazurowane. WYROBY OGNIOTRWADE **Zamówienia przyjmuje:**

Przedstawiciel: **ZDZISŁAW RYLSKI**, Częstochowa Aleja II Nr. 33 Tel. 93.

„LECH” Kantor Przewozowy
 Aleja 3-cia № 55, telef. 323.
 Uskutecznia szybko i dokładnie przeprowadzi wieszaki, biur, fabryk i t. p. z gwarancją. Wysła i odbiera wszelkie towary z kolei. Kantor otwarty od 9 rano do 7 wiecior.

H. KOCZAŁSKI & Co, Dom Komisowo-Spedycyjny
 Częstochowa, Herby pr., Herby ros. i Granica
 Kantor mieści się przy ul. Panny-Marvi Nr. 18 w oficynie na lewo (parter). Telefon 38.
 W zakres operacji wchodzi: czenie i ekspedycja towarów przywozowych i wywozowych na warunkach najprzystępniejszych.

„ARYSTOKRATYNA”
 Brom i proszek.
 Odznaczony na wystawie lekarzy i przyrodników we Lwowie medalem złotym i dyplomem.
 „Arystokratyna” działa przez swą zawartość węgliku antyseptycznie i orzeźwiająco, już po krótkim użyciu — staje się pleć lśniąco biała i nabiera młodocianej świeżości i wdzięku.
 Plegi, zmarszczki, wągry, zółte plamy „Arystokratyna” usuwa po kilkuzarowem użyciu.
 ŻAĐAĆ W SKŁADACH APTECZNYCH I APTEKACH.
 Główny skład na Król. i Cesarstwo w składzie aptecznym **WACŁAWA ORZEŁ w Częstochowie, III Aleja Nr. 48.**

Potrzebne panny do szycia zaraz. Pracownia sukien damskich F. Pszczółkowskiej III Aleja № 60 II p.

Poszukuje się 5 pokoi z wygodami oferty administracja Gazy M. K. 853

OKULISTA
Dr. med. ST. MARROWSKI
 b. Asystent Lwowskiej Kliniki Okulistycznej
 zamieszkał w Częstochowie przy ul. Teatralfiej № 18 w domu p. Konowej
 Przyjmuje chorych na oczy od 10-12 rano i od 5-6 po południu.

Do wynajęcia trzy pokoje z kuchnią od Lipca Fabryczna 7. 845

Maszyny do pisania IDEAL
 z niezrównane widocznym piśmem, oraz **WIELOJĘZYCZNE MASZYNY POLYGLOTT** piszące jednocześnie bez zmiany alfabetu łacińskimi i rosyjskimi literami, poleca **KAROL F. FIŠER** WARSZAWA Mazowiecka 10, telef. 144.
 Na składzie przybory do wszelkich systemów maszyn do pisania. WSZELKIE REPERACJE! 519 NAUKA PISANIA!

Centralna Stacya Elektryczna w Częstochowie
 Podaje niniejszem do wiadomości, że na mocy przystępującego jej prawa przyłączać będzie do sieci miejskie instalacje elektryczne wykonane i przerabiane tylko przez jedną z następujących firm:
 Centralna Stacya, oddział instalacyj Dawidowicz F. inż. dypl.
 Ginsberg St., biuro techniczne Rydzewski i S-ka, biuro techniczne Skalmierski J., biuro techniczne „Union” Towarzystwo biuro techniczne

Do sprzedania, szafa oszklona do biurowej M. Lipskiej 852 Do wynajęcia od 1 Lipca 2 pokoje mieszkanie do wynajęcia 3 pokoje 4 kuchnia, wiadom 66 w Kuchni Marjanowej. 853

PRENUMERATĘ I OGŁOSZENIA PRZYJMUKA: Kantor własny Częstochowa Aleja II Nr. 43—w Zawierciu księgarnia p. K. Lubcke i S-ka, — w Rakowie p. Leon Piotrowski.

Warunki prenumeraty: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1,50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową, lub odnošenem do domów. // Ceny ogłosen: Za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce: przed tekstem k. 40, po tekście k. 15, obok tekstu (nadesłane) k. 50 nekrologi k. 20. Drobnie ogłoszenia po 3 k. za wyraz. Najtańsze ogłoszenie k. 20.